

การแต่ง ทำนองสอดประสาน COUNTERPOINT

ศาสตราจารย์ ดร. ณิชชา พันธุ์เจริญ

สารบัญ

คำนำ	I
สารบัญ	III
บทที่ 1 ลีลาสอดประสานแนวทำนอง	1
1.1 ระบบของลีลาสอดประสานแนวทำนอง	2
1.1.1 ลีลาสอดประสานแนวทำนองในระบบอิงโหมด	2
1.1.2 ลีลาสอดประสานแนวทำนองในระบบอิงทูนเจสเสียง	2
1.2 ลีลาสอดประสานแนวทำนองแบบแยกประเภท	3
1.2.1 ลีลาสอดประสานแนวทำนองประเภทที่หนึ่ง	3
1.2.2 ลีลาสอดประสานแนวทำนองประเภทที่สอง	3
1.2.3 ลีลาสอดประสานแนวทำนองประเภทที่สาม	3
1.2.4 ลีลาสอดประสานแนวทำนองประเภทที่สี่	3
1.2.5 ลีลาสอดประสานแนวทำนองประเภทที่ห้า	4
1.3 แนวทำนองคงที่	5
1.4 โหมดเพลงโบสถ์	5

IV

การแต่งทำนองสอดประสาน

ณัชชา พันธุ์เจริญ

1.4.1	โมดโดเรียน	6
1.4.2	โมดฟรีเจียน	7
1.4.3	โมดลิเดียน	7
1.4.4	โมดมิกโซลิเดียน	8
1.4.5	โมดเอโอเลียน	8
1.5	เพลงร้องแนวเดียว	10
1.6	เครื่องหมายแปลงเสียง	11
1.7	กุญแจ	12
บทที่ 2	ทำนองแนวเดียว	15
2.1	หลักการแต่งทำนองแนวเดียว	15
2.1.1	โมด	16
2.1.1.1	การเลือกโมด	16
2.1.1.2	โน้ตสำคัญ	16
2.1.2	การดำเนินทำนอง	17
2.1.2.1	ช่วงเสียง	17
2.1.2.2	การเคลื่อนทำนอง	18
2.1.2.3	ทิศทาง	18
2.1.2.4	การซ้ำ	18
2.1.3	โน้ตต้องเกลา	19
2.1.3.1	การเกลาทันที	19
2.1.3.2	การเกลารายหลัง	20
2.1.4	การเคลื่อนทำนองแบบข้ามขั้น	20
2.1.4.1	ทิศทาง	20
2.1.4.2	ขั้นคู่	21
2.1.4.3	น้ำหนักจังหวะ	21
2.1.5	จุดเด่น	22
2.1.5.1	โน้ตจุดเด่น	22
2.1.5.2	ตำแหน่งของโน้ตจุดเด่น	23
2.1.6	จังหวะ	23
2.1.6.1	ลักษณะจังหวะ	23
2.1.6.2	การหยุดจังหวะ	23
2.1.6.3	เศษจังหวะ	24

2.1.7	เสียงประสาน	24
2.1.7.1	การดำเนินคอร์ด	25
2.1.7.2	จังหวะคอร์ด	25
2.2	ตัวอย่างทำนองแนวเดียวในระบบอิงโมด	25
2.3	แบบฝึกหัด	27
2.4	ตัวอย่างทำนองแนวเดียวในระบบอิงกฺญแจเสียง	31
2.5	แบบฝึกหัด	35
บทที่ 3	การแต่งทำนองสอดประสานประเภทที่หนึ่ง	41
3.1	หลักการแต่งทำนองสอดประสานประเภทที่หนึ่งในระบบอิงโมด	42
3.1.1	ความสัมพันธ์ระหว่างทำนองสองแนว	42
3.1.1.1	ช่วงเสียง	42
3.1.1.2	การล้าแนวเสียง	42
3.1.1.3	ทิศทาง	43
3.1.1.4	เคเดนซ์	43
3.1.2	ชั้นคู่	44
3.1.2.1	ชั้นคู่เสียงกลมกลืน	45
3.1.2.2	ชั้นคู่เสียงกระด้าง	45
3.1.3	ชั้นคู่ขนาน	46
3.1.3.1	ชั้นคู่อิมเพอร์เฟคขนาน	46
3.1.3.2	ชั้นคู่เพอร์เฟคขนาน	46
3.1.3.3	ชั้นคู่เพอร์เฟคคล้ายขนาน	46
3.2	ตัวอย่างทำนองสองแนวประเภทที่หนึ่งในระบบอิงโมด	48
3.3	แบบฝึกหัด	57
3.4	หลักการแต่งทำนองสอดประสานประเภทที่หนึ่งในระบบ อิงกฺญแจเสียง	63
3.4.1	ความสัมพันธ์ระหว่างทำนองสองแนว	63
3.4.1.1	โน้ตลัดคิง	63
3.4.1.2	การสลับแนวเสียง	64
3.4.1.3	เคเดนซ์	65
3.4.1.4	ชั้นคู่เพอร์เฟคขนาน	65
3.4.1.5	ชั้นคู่เพอร์เฟคคล้ายขนาน	66

VI

การแต่งทำนองสอดประสาน

ณัฏฐา พันธุ์เจริญ

3.4.2 เสียงประสาน	66
3.4.2.1 การดำเนินคอร์ด	66
3.4.2.2 การเลือกโน้ต	66
3.4.2.3 คอร์ดในรูปพลิกกลับชั้นที่หนึ่ง	66
3.4.2.4 คอร์ดในรูปพลิกกลับชั้นที่สอง	67
3.5 ตัวอย่างทำนองสองแนวประเภทที่หนึ่งในระบบอิงกัญแจเสียง .	67
3.6 แบบฝึกหัด	73

บทที่ 4 การแต่งทำนองสอดประสานประเภทที่สอง 81

4.1 หลักการแต่งทำนองสอดประสานประเภทที่สองในระบบอิงโมด	82
4.1.1 ชั้นคู่เสียงกลมกลืน	82
4.1.1.1 จังหวะหนัก	82
4.1.1.2 จังหวะเบา	82
4.1.2 ชั้นคู่เสียงกระด้าง	82
4.1.2.1 โน้ตเสียงกระด้าง	82
4.1.2.2 การเกลา	83
4.1.3 ชั้นคู่เพอร์เฟคชนาน	83
4.1.3.1 จังหวะหนัก-หนัก	84
4.1.3.2 จังหวะเบา-เบา	84
4.1.3.3 จังหวะหนัก-เบา	84
4.1.3.4 จังหวะเบา-หนัก	84
4.1.3.5 การหลีกเลี่ยงชั้นคู่เพอร์เฟคชนาน	84
4.1.4 ชั้นคู่เพอร์เฟคคล้ายชนาน	85
4.1.5 เคเดนซ์	86
4.1.5.1 การเคลื่อนทำนอง	86
4.1.5.2 การปรับจำนวนโน้ต	87
4.2 ตัวอย่างทำนองสองแนวประเภทที่สองในระบบอิงโมด	87
4.3 แบบฝึกหัด	98
4.4 หลักการแต่งทำนองสอดประสานประเภทที่สองในระบบ อิงกัญแจเสียง	105
4.4.1 เคเดนซ์	105
4.4.1.1 ชนิดของเคเดนซ์	105
4.4.1.2 การเคลื่อนทำนอง	105

4.4.1.3	ชั้นคู่เพอร์เฟค.....	105
4.4.1.4	ชั้นคู่เพอร์เฟคคล้ายขนาน	106
4.4.2	เสียงประสาน	106
4.4.2.1	จังหวะคอร์ด.....	106
4.4.2.2	โน้ตในคอร์ด.....	106
4.4.2.3	โน้ตนอกคอร์ด	106
4.4.3	การปรับจากประเภทอื่น	106
4.5	ตัวอย่างทำนองสองแนวประเภทที่สองในระบบอิงกุญแจเสียง..	108
4.6	แบบฝึกหัด	114
บทที่ 5	การแต่งทำนองสอดประสานประเภทที่สาม	121
5.1	หลักการแต่งทำนองสอดประสานประเภทที่สามในระบบอิงโมด	122
5.1.1	ชั้นคู่.....	122
5.1.1.1	ชั้นคู่เสียงกลมกลืนและชั้นคู่เสียงกระด้าง	122
5.1.1.2	โน้ตเสียงกระด้าง	122
5.1.2	ชั้นคู่เพอร์เฟค	122
5.1.2.1	ชั้นคู่เพอร์เฟคขนาน	122
5.1.2.2	ชั้นคู่เพอร์เฟคคล้ายขนาน	123
5.1.3	เคเดนซ์.....	124
5.1.3.1	การเคลื่อนทำนอง.....	124
5.1.3.2	การปรับจำนวนโน้ต	124
5.1.4	โน้ตาคัมบิอาตา	125
5.1.4.1	โครงสร้าง	125
5.1.4.2	การেলা.....	125
5.1.4.3	ตำแหน่ง.....	125
5.2	ตัวอย่างทำนองสองแนวประเภทที่สามในระบบอิงโมด	126
5.3	แบบฝึกหัด	138
5.4	หลักการแต่งทำนองสอดประสานประเภทที่สามในระบบ อิงกุญแจเสียง	144
5.4.1	โน้ตนอกคอร์ด.....	144
5.4.1.1	จังหวะ	144
5.4.1.2	ชนิดของโน้ตนอกคอร์ด.....	145

VIII

การแต่งทำนองสอดประสาน

ณัชชา พันธุ์เจริญ

5.4.2	ชั้นคู่เพอร์เฟคชัน.....	145
5.4.2.1	ตำแหน่งใกล้.....	145
5.4.2.2	ตำแหน่งไกล.....	145
5.4.3	ชั้นคู่เพอร์เฟคคล้ายขนาน.....	146
5.5	ตัวอย่างทำนองสองแนวประเภทที่สามในระบบอิงกัญแจเสียง.....	147
5.6	แบบฝึกหัด.....	155
บทที่ 6	การแต่งทำนองสอดประสานประเภทที่สี่.....	163
6.1	หลักการแต่งทำนองสอดประสานประเภทที่สี่ในระบบอิงโมด.....	164
6.1.1	โน้ตแขวน.....	164
6.1.1.1	โครงสร้าง.....	164
6.1.1.2	การเกลา.....	165
6.1.1.3	การซ้ำ.....	165
6.1.2	ชั้นคู่เพอร์เฟค.....	165
6.1.2.1	ชั้นคู่เพอร์เฟคขนาน.....	165
6.1.2.2	ชั้นคู่เพอร์เฟคคล้ายขนาน.....	166
6.1.3	เคเดนซ์.....	166
6.1.4	การปรับจากประเภทอื่น.....	166
6.1.4.1	การปรับจากประเภทที่หนึ่ง.....	166
6.1.4.2	การปรับจากประเภทที่สอง.....	167
6.2	ตัวอย่างทำนองสองแนวประเภทที่สี่ในระบบอิงโมด.....	168
6.3	แบบฝึกหัด.....	176
6.4	หลักการแต่งทำนองสอดประสานประเภทที่สี่ในระบบ อิงกัญแจเสียง.....	183
6.4.1	ชั้นคู่เพอร์เฟคขนาน.....	183
6.4.2	เสียงประสาน.....	184
6.4.3	การปรับจากประเภทอื่น.....	184
6.4.3.1	การปรับจากประเภทที่หนึ่ง.....	184
6.4.3.2	การปรับจากประเภทที่สอง.....	185
6.5	ตัวอย่างทำนองสองแนวประเภทที่สี่ในระบบอิงกัญแจเสียง.....	187
6.6	แบบฝึกหัด.....	196

บทที่ 7	การแต่งทำนองสอดประสานประเภทที่ห้า.....	203
7.1	หลักการแต่งทำนองสอดประสานประเภทที่ห้าในระบบอิงโมด	204
7.1.1	โน้ตสั้น	204
7.1.1.1	การเคลื่อนทำนอง	204
7.1.1.2	การเน้นจังหวะ	204
7.1.1.3	ความถี่	205
7.1.1.4	โน้ตเสียงกระด้าง.....	205
7.1.2	โน้ตยาว	206
7.1.2.1	ความสัมพันธ์กับโน้ตสั้น	206
7.1.2.2	การหยุดจังหวะ	207
7.1.2.3	การโยงเสียง.....	207
7.1.2.4	การเคลื่อนทำนอง	208
7.1.3	การกลา	208
7.1.3.1	โน้ตเสียงกระด้าง.....	208
7.1.3.2	โน้ตผ่าน.....	209
7.1.4	โน้ตาคัมบิอาตา.....	209
7.1.4.1	ความยาวโน้ต	209
7.1.4.2	จำนวนโน้ต	210
7.1.5	เคเดนซ์	210
7.2	ตัวอย่างทำนองสองแนวประเภทที่ห้าในระบบอิงโมด	211
7.3	แบบฝึกหัด	219
7.4	หลักการแต่งทำนองสอดประสานประเภทที่ห้าในระบบ อิงกัญแจเสียง	227
7.4.1	การปรับจากประเภทอื่น	227
7.4.1.1	การปรับจากประเภทที่หนึ่ง	227
7.4.1.2	การปรับจากประเภทที่สี่.....	228
7.5	ตัวอย่างทำนองสองแนวประเภทที่ห้าในระบบอิงกัญแจเสียง	228
7.6	แบบฝึกหัด	237
7.7	การแต่งทำนองสอดประสานสองแนวแบบอิสระ	244
7.8	แบบฝึกหัด	245
บทส่งท้าย		249

X

การแต่งทำนองสอดประสาน
ณัชชา พันธุ์เจริญ

ภาคผนวก	251
ศัพท์บัญญัติไทย-อังกฤษ	253
ศัพท์บัญญัติอังกฤษ-ไทย	259
ตัวอย่างเพลง	263
นักแต่งเพลงและนักทฤษฎีดนตรี	265
ช่วงเวลาสำคัญ	269
ผู้แต่งตัวอย่างเพลง	271
บรรณานุกรม	273
ครุฑนิ	275